

Brüssel, 11. juuli 2023
(OR. en)

11132/1/23
REV 1

ECOFIN 658
UEM 192
SOC 484
EMPL 335
COMPET 679
ENV 758
EDUC 271
RECH 303
ENER 394
JAI 904
GENDER 135
ANTIDISCRIM 129
JEUN 173
SAN 410

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Eelmise dok nr:	11132/23
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 603 final
Teema:	NÕUKOGU SOOVITUS, milles käsitletakse Tšehhi 2023. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Tšehhi 2023. aasta lähenemisprogrammi kohta

Delegatsioonidele edastatakse eespool nimetatud nõukogu soovitusel eelnõu, mis põhineb komisjoni soovitusel COM(2023) 603 final ning mida on arutanud nõukogu ja Euroopa Ülemkogu.

NÕUKOGU SOOVITUS,

...

**milles käsitletakse Tšehhi 2023. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus
Tšehhi 2023. aasta lähenemisprogrammi kohta**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,¹ eriti selle artikli 9 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,² eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

¹ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

² ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.

ning arvestades järgmist:

- (1) 19. veebruaril 2021 jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241,³ millega loodi taaste- ja vastupidavusrahistu (edaspidi „rahastu“). Rahastust antakse liikmesriikidele rahalist toetust reformide ja investeeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb liidu rahastatav fiskaalne impulss. Kooskõlas Euroopa poolaasta prioriteetidega aitab rahastu kaasa majanduslikule ja kaasavale taastumisele ning kestlike ja majanduskasvu soodustavate reformide ja investeeringute tegemisele, eelkõige rohe- ja digipööret edendavate reformide ja investeeringute tegemisele, et muuta liikmesriikide majandus vastupidavamaks. Samuti aitab see tugevdada riigi rahandust ning hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis, parandada territoriaalset ühtekuuluvust liidus ja toetada Euroopa sotsiaalõiguste samba jätkuvat rakendamist. 30. juunil 2022 ajakohastati vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikele 2 rahastust igale liikmesriigile eraldatavat maksimaalset rahalist toetust.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahistu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

- (2) 22. novembril 2022 võttis komisjon vastu 2023. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2023) algust. 23. märtsil 2023 kiitis Euroopa Ülemkogu heaks 2023. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi prioriteedid, mis on koondunud konkurentsivõimelise kestlikkuse nelja mõõtme ümber. 22. novembril 2022 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu ka 2023. aasta häiremehhanismi aruande, milles nimetati Tšehhit ühe liikmesriigina, kus võib esineda tasakaalustamatus või kus võib esineda oht selle tekkimiseks ja kelle olukorda oleks vaja põhjalikult analüüsida. Komisjon võttis vastu ka soovitus euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitus kohta ning ettepaneku 2023. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist. Nõukogu võttis 16. mail 2023 vastu euroala majanduspoliitikat käsitleva soovitus⁴ ja 13. märtsil 2023 ühise tööhõivearuande.
- (3) Kuigi liidu riikide majandus on olnud märkimisväärselt vastupidav, avaldab geopoliitiline kontekst jätkuvalt negatiivset mõju. Kuna liit toetab kindlalt Ukrainat, keskendutakse liidu majandus- ja sotsiaalpoliitika tegevuskavas sellele, et vähendada lühiajalises perspektiivis energiašokkide negatiivset mõju nii haavatavatele leibkondadele kui ka ettevõtetele ning jätkata jõupingutusi, et viia ellu rohe- ja digipööre, toetada kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, tagada makromajanduslik stabiilsus ja suurendada vastupidavust keskpikas perspektiivis. Samuti keskendutakse selles jõuliselt liidu konkurentsivõime ja tootlikkuse suurendamisele.

⁴ Nõukogu 16. mai 2023. aasta soovitus euroala majanduspoliitika kohta (ELT C 180, 23.5.2023, lk 1).

- (4) 1. veebruaril 2023 avaldas komisjon teatise „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimaneutraalsuse ajastuks“ (edaspidi „roheline kokkuleppe tööstuskava“). Rohelise kokkuleppe tööstuskava eesmärk on edendada liidu nullnetotööstuse konkurentsivõimet ja toetada kiiret üleminekut kliimaneutraalsusele. See täiendab Euroopa roheline kokkuleppe ja kava „REPowerEU“ raames tehtavaid jõupingutusi. Sellega tahetakse samuti luua keskkond, mis aitaks paremini suurendada liidu tootmisvõimsust nullnetotehnoloogia ja toodete osas, mida on vaja liidu ambitsioonikate kliimaeesmärkide saavutamiseks, samuti tagada juurdepääs asjakohastele kriitilise tähtsusega toorainetele, sealhulgas mitmekesistades hankimist, kasutades parimal viisil liikmesriikide maavarasid ja maksimeerides toorainete ringlussevõttu. Rohelise kokkuleppe tööstuskava põhineb neljal sambal: prognoositav ja lihtsam õigusraamistik, kiirem juurdepääs rahastusele, oskuste edendamine ning avatud kaubandus tarneahelate vastupidavuse tagamiseks. Komisjon avaldas 16. märtsil 2023 ka teatise „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“, milles on esitatud üheksa üksteist tugevdavat tegurit koos eesmärgiga luua majanduskasvu soodustav õigusraamistik. Teatistes seatakse poliitilised prioriteedid, mille eesmärk on aktiivselt tagada struktuursed parandused, sihipärased investeeringud ja reguleerivad meetmed liidu ja selle liikmesriikide pikaajalise konkurentsivõime edendamiseks. Allpool esitatud soovitused aitavad neid prioriteete ellu viia.
- (5) 2023. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta areng kooskõlas rahastu rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavade täielik rakendamine on jätkuvalt oluline Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks, kuna kavades käsitletakse kõiki viimastel aastatel esitatud asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi või märkimisväärset osa neist. 2019., 2020. ja 2022. aasta riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased ka taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mis on läbi vaadatud või mida on ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21.

- (6) 27. veebruaril 2023 vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/435⁵ (edaspidi „REPowerEU määrus“) eesmärk on kaotada kiiresti järkjärguliselt liidu sõltuvus Venemaa fossiilkütuste impordist. See aitab tugevdada energiajulgeolekut ja mitmekesisitada liidu energiavarustust ning suurendada samal ajal taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, energiasalvestusvõimsust ja energiatõhusust. REPowerEU määrus võimaldab liikmesriikidel lisada oma riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse uue REPowerEU peatüki, et rahastada olulisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad saavutada REPowerEU eesmärke. Samuti aitavad kõnealused reformid ja investeeringud suurendada liidu nullnetotööstuse konkurentsivõimet, nagu on kirjeldatud roheline kokkuleppe tööstuskavas, ja käsitleda energiaalaseid riigipõhiseid soovitusi, mis esitati liikmesriikidele 2022. aastal ja esitatakse neile asjakohasel juhul ka 2023. aastal. REPowerEU määrusega kehtestatakse uus tagastamatu rahalise toetuse kategooria, mille kaudu saavad liikmesriigid rahastada taaste- ja vastupidavuskavade raames uusi energiaga seotud reforme ja investeeringuid.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1).

- (7) 8. märtsil 2023 võttis komisjon vastu teatise, milles esitatakse eelarvepoliitika suunised 2024. aastaks (edaspidi „8. märtsi 2023. aasta teatis“). Selle eesmärk on toetada liikmesriike stabiilsus- ja lähenemisprogrammide koostamisel ning seeläbi tugevdada poliitika koordineerimist. Komisjon tuletas meelde, et stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli kohaldamine lõpetatakse 2023. aasta lõpus. Komisjon kutsus üles kohaldama 2023.–2024. aastal eelarvepoliitikat, mis tagab võla jätkusuutlikkuse keskpikas perspektiivis ja suurendab kestlikul viisil potentsiaalset majanduskasvu, ning kutsus liikmesriike üles määrama oma 2023. aasta stabiilsus- ja lähenemisprogrammides kindlaks, kuidas eelarvekavadega tagatakse keskpikas perspektiivis eelarvepuudujäägi aluslepingus sätestatud kontrollväärtuse 3 % sisemajanduse koguproduktist (edaspidi „SKP“) järgimine ning võla usutav ja pidev vähendamine või selle hoidmine usaldusväärsel tasemel. Komisjon kutsus samuti liikmesriike üles kaotama järk-järgult riiklikud eelarvemeetmed, mis on kehtestatud leibkondade ja ettevõtete kaitsmiseks energiahinnašoki eest, ja alustama kõige vähem suunatud meetmetest. Komisjon märkis, et kui uue energiahinnasurve tõttu on vaja toetusmeetmeid pikendada, peaksid liikmesriikide sellised meetmed olema paremini suunatud haavatavatele leibkondadele ja ettevõtetele. Komisjon teatas, et eelarvesoovitused tuleks kvantifitseerida ja diferentseerida. Lisaks, nagu on kavandatud komisjoni 9. novembri 2022. aasta teatises ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniste kohta, sõnastatakse eelarvesoovitused esmaste netokulude põhjal. Komisjon soovitas, et kõik liikmesriigid jätkavad riiklikult rahastatavaid investeeringuid ning tagavad rahastu ning muude liidu vahendite tõhusa kasutamise, eelkõige seoses rohe- ja digipöördega ning vastupidavuseesmärkidega. Komisjon märkis, et teeb nõukogule ettepaneku, et kehtivate õigusnormide kohased ülemäärased eelarvepuudujäägi menetlused algatatakse 2024. aasta kevadel 2023. aasta andmete põhjal.

- (8) 26. aprillil 2023 esitas komisjon seadusandlikud ettepanekud liidu majanduse juhtimise eeskirjade põhjalikuks reformimiseks. Ettepanekute põhieesmärk on parandada valitsemissektori võla jätkusuutlikkust ning edendada reformide ja investeringute kaudu kõigis liikmesriikides kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Komisjon soovib ettepanekutega suurendada riikide isevastutust, lihtsustada raamistikku ja keskenduda enam keskpikale perioodile, millega kaasneb tõhus ja ühtsem täitmise tagamine. ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniseid käsitlevate nõukogu 14. märtsi 2023. aasta järelduste kohaselt on eesmärk viia seadusandlik töö lõpule 2023. aastal.
- (9) 1. juunil 2021 esitas Tšehhi vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon hindas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas sätestatud hindamissuunistega. 8. septembril 2021 võttis nõukogu vastu rakendusotsuse, millega kiidetakse heaks Tšehhi taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang⁶. Osamaksete tegemine sõltub komisjoni otsuse vastuvõtmisest, mis on tehtud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõikele 5 selle kohta, et Tšehhi on rahuldavalt täitnud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjaomased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmäärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.

⁶ ST 11047/2021 INIT; ST 11047/2021 ADD 1; ST 11047/2021 ADD 1 COR 1.

- (10) 13. aprillil 2023 esitas Tšehhi oma 2023. aasta riikliku reformikava ja 28. aprillil 2023 oma 2023. aasta lähenemisprogrammi kooskõlas määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 8 lõikega 1. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid koos. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab 2023. aasta riiklik reformikava ka Tšehhi kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava täitmisel tehtud edusammude kohta.
- (11) 24. mail 2023 avaldas komisjon Tšehhi kohta 2023. aasta riigiaruande. Selles hinnati Tšehhi edusamme nõukogu poolt aastatel 2019–2022 vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovitude järgimisel ning tehti kokkuvõtte sellest, kuidas Tšehhi on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Kõnealuse analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega. Samuti hinnati Tšehhi edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

(12) Komisjon tegi määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel Tšehhi kohta põhjaliku analüüsi ja avaldas selle tulemused 24. mail 2023. Komisjon jõudis järeldusele, et Tšehhis ei esine makromajanduslikku tasakaalustamatust. Haavatavused on eelkõige seotud hindade konkurentsivõime ja eluasemehindadega, kuid tulevikus on nende mõju tõenäoliselt piiratud, sest leibkondade võlatase on mõõdukas ja inflatsioon peaks pidurduma liidu keskmisest näitajast oluliselt kiiremini. Majandust mõjutas tugevalt energiahinnašokk ja kiire inflatsioon. Inflatsiooni kiirenemisele on kaasa aidanud ka pärast COVID-19 pandeemia puhkemist lõdvenenud eelarvepoliitika. Kuigi üldine hinnasurve on endiselt suur, peaks hindade konkurentsivõime energiahindade alanemise tõttu osaliselt taastuma ning puuduvad vahetud välispositsiooni jätkusuutlikkusega seotud probleemid. Inflatsioon peaks pidurduma oluliselt kiiremini kui liidus keskmiselt. Kuid kui praegune inflatsioonitase peaks püsima jääma, võib see ohustada Tšehhi konkurentsivõimet. Jooksevkonto näitajate hiljutine halvenemine nõuab edaspidi hoolikat jälgimist. Viimastel aastatel on nõudlus eluruumide järele madalate intressimäärade, sissetulekute kiire kasvu ja makrotasandi usaldatavusmeetmete lõdvendamise tõttu kiiresti kasvanud ning elamuehitajad ei ole suutnud sellega sammu pidada. Eluasemehinnad, mis pandeemia ajal jõuliselt kasvasid, hakkasid 2022. aasta keskel kõrgemate intressimäärade ja rangemate laenutingimuste tõttu langema. Eluasemehindade märkimisväärse korrigeerimise riskid näivad siiski madalad, leibkondade võlatase on mõõdukas ning pangandussektori seisund on kindel. Kui pakkumine jääb ka keskpikas perspektiivis piiratuks, siis hinnatõus siiski jätkub. Inflatsiooni ohjeldamiseks on vaja jätkuvalt pingutada. Inflatsiooni kiireks vähendamiseks peaks nõudluse kasv oluliselt aeglustuma, ning seda on võimalik saavutada piisavalt range raha- ja eelarvepoliitika abil.

- (13) Eurostati kinnitatud andmete kohaselt vähenes Tšehhi valitsemissektori eelarvepuudujääk 5,1 %-lt SKPst 2021. aastal 3,6 %-le SKPst 2022. aastal, samas kui valitsemissektori võlg suurenes 42,0 %-lt SKPst 2021. aasta lõpus 44,1 %-le SKPst 2022. aasta lõpus. 24. mail 2023 avaldas komisjon aluslepingu artikli 126 lõike 3 kohase aruande. Kõnealuses aruandes arutati Tšehhi eelarveseisundit, kuna riigi valitsemissektori eelarvepuudujääk ületas 2022. aastal aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst. Aruandes jõuti järeldusele, et puudujäägikriteerium ei ole täidetud. Kooskõlas 8. märtsi 2023. aasta teatisega ei teinud komisjon ettepanekut algatada 2023. aasta kevadel uued ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused. Seejärel märkis komisjon, et teeb nõukogule ettepaneku, et ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused algatataks 2024. aasta kevadel 2023. aasta andmete põhjal. Tšehhi peaks seda arvesse võtma oma 2023. aasta eelarve täitmisel ja 2024. aasta eelarve koostamisel.
- (14) Valitsemissektori eelarvepositsiooni on mõjutanud eelarvepoliitilised meetmed, mis on võetud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks. 2022. aastal hõlmasid sellised tulused vähendavad eelarvepoliitilised meetmed bensiini ja diislikütuse aktsiisi langetamist, maanteemaksu tühistamist ettevõtjatele ja lõpptarbivate makstava taastuvenergia lisatasu vähendamist, samas kui kulused suurendavad eelarvepoliitilised meetmed hõlmasid kindlasummalist energiaarvete toetust („säästutariif“), kõrgetest energiahindadest mõjutatud tööstussektorite toetamist ja ühekordset lastetoetust. Komisjoni hinnangul oli kõnealuste meetmete eelarveline netokulu 2022. aastal 0,7 % SKPst. Valitsemissektori eelarvepositsiooni on mõjutanud ka Ukraina põgenike ajutise kaitsega seotud eelarvekulud, mis olid 2022. aastal hinnanguliselt 0,3 % SKPst. Samal ajal vähenesid COVID-19 kriisiga seotud ajutiste erakorraliste meetmete hinnangulised kulud 2,0 %-lt SKPst 2021. aastal 0,1 %-le SKPst 2022. aastal.
- (15) 18. juunil 2021 soovitas nõukogu Tšehhil⁷ säilitada 2022. aastal toetav eelarvepoliitika, sealhulgas rahastust saadav impulss, ning riiklikult rahastatavad investeeringud.

⁷ Nõukogu 18. juuni 2021. aasta soovitus, milles esitatakse nõukogu arvamus Tšehhi 2021. aasta lähenemisprogrammi kohta (ELT C 304, 29.7.2021, lk 10).

- (16) Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika⁸ 2022. aastal üldjoontes neutraalne (–0,1 % SKPst), nagu nõukogu soovitas. Nagu nõukogu soovitas, jätkas Tšehhi majanduse taastamise toetamist rahastust rahastatavate investeeringutega. Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatud kulude maht oli 2022. aastal 1,1 % SKPst (2021. aastal 1,1 % SKPst). Riiklikult rahastatavad investeeringud andsid eelarvepoliitikasse neutraalse panuse⁹. Samal ajal andis riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma uute tulumeetmeteta) eelarvepoliitikasse pärssiva panuse 0,3 protsendipunkti. Seega hoidis Tšehhi riiklikult rahastatavate jooksvate kulude kasvu piisavalt kontrolli all. Seega säilitas Tšehhi riiklikult rahastatavad investeeringud, nagu nõukogu soovitas.
- (17) 2023. aasta lähenemisprogrammi eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on kooskõlas komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis märgituga. Valitsuse prognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2023. aastal 0,1 % ja 2024. aastal 3,0 %. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2023. ja 2024. aastal sarnases mahus (vastavalt 0,2 % ja 2,6 %).

⁸ Eelarvepoliitikat mõõdetakse esmaste kulude (ilma kaalutusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) muutusena keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu suhtes, jättes välja COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed, kuid võttes arvesse rahastu tagastamatute toetuste ja muude liidu vahenditega rahastatavaid kulusid. Üksikasjalikum teave on esitatud eelarvestatistikatabelite tekstikastis 1.

⁹ Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud andsid ekspansiivse panuse 0,4 protsendipunkti SKPst, mis tulenes muu hulgas maksetest Tšehhi Postile universaalsete postiteenuste osutamiseks ajavahemikul 2018–2022.

(18) Valitsus prognoosib oma 2023. aasta lähenemisprogrammis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk väheneb 2023. aastal 3,5 %-le SKPst. 2023. aasta väike langus tuleneb peamiselt suurematest kulutustest, näiteks energiatoetusmeetmetega seotud subsiidiumid, või suuremast kapitali kogumahutusest põhivarasse, mida tasakaalustab teiste kuluartiklite väiksem kasv ja liidu rahalistest vahenditest saadava tulu suurenemine. 2023. aasta lähenemisprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse vähenema 44,1 %-lt SKPst 2022. aasta lõpus 43,5 %-le SKPst 2023. aasta lõpus. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori eelarvepuudujääk 2023. aastal 3,6 % SKPst. See on kooskõlas 2023. aasta lähenemisprogrammis prognoositud eelarvepuudujäägiga. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse 2023. aasta lõpus madalam (42,9 %). Erinevus tuleneb prognoositud suuremast SKP nominaalkasvust.

(19) 2023. aastal peaksid valitsemissektori eelarvepositsiooni jätkuvalt mõjutama meetmed, mida on võetud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks. Need hõlmavad 2022. aastast pikendatud meetmeid (eelkõige lõpptarbijate makstava taastuenergia lisatasu vähendamine ja diislikütuse aktsiisi langetamine) ning uusi meetmeid, nagu hinnalae kehtestamine elektri- ja gaasihindadele ning toetused küttesektoris. Nende meetmete kulusid tasakaalustavad osaliselt energiatarnijate ootamatule kasumile kehtestatud maksud, nimelt maks, mida elektritootjad maksavad teatavat hinnataset ületavatelt tuludelt, ning ootamatu kasumi maks, mida kohaldatakse elektri ja gaasi tootmise ja müügi ning fossiilkütuste kaevandamise, kütuste ja naftakeemiatööstusega seotud valdkondades tegutsevate ettevõtete suhtes. Neid tulusid arvesse võttes on komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt toetusmeetmete eelarveline netokulu 2023. aastal 1,3 % SKPst¹⁰. Enamik 2023. aasta meetmeid ei näi olevat suunatud kõige haavatavamatele leibkondadele või ettevõtetele ega säilita täielikult hinnasignaali energianõudluse vähendamiseks ja energiatõhususe suurendamiseks. Seepärast moodustavad suunatud toetusmeetmed, mida võetakse arvesse nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitusel¹¹ järgimise hindamisel, komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt 2023. aastal 0,1 % SKPst (võrreldes 0,2 %ga SKPst 2022. aastal). Ukraina põgenike ajutise kaitsega seotud eelarvekulud peaksid võrreldes 2022. aastaga vähenema 0,1 protsendipunkti SKPst.

¹⁰ See näitaja kajastab nende meetmete aastaste eelarvekulude taset, sealhulgas jooksvaid tulusid ja kulusid ning asjakohasel juhul kapitalikulumeetmeid.

¹¹ Nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Tšehhi 2022. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Tšehhi 2022. aasta lähenemisprogrammi kohta (ELT C 334, 1.9.2022, lk 19).

- (20) Oma 12. juuli 2022 soovitusel soovitas nõukogu Tšehhil võtta meetmeid, tagamaks 2023. aastal, et riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv on kooskõlas üldiselt neutraalse eelarvepoliitikaga,¹² võttes arvesse jätkuvat ajutist ja sihipärast toetust leibkondadele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ja Ukrainast põgenevatele inimestele. Tšehhi peaks olema valmis kohandama jooksvaid kulusi vastavalt muutuvale olukorrale. Samuti soovitati Tšehhil suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, võttes arvesse algatust „REPowerEU“, sealhulgas kasutades rahastut ning muid liidu vahendeid.
- (21) Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on eelarvepoliitika 2023. aastal kiire inflatsiooni tingimustes pärssiv (+1,4 % SKPst). See järgneb 2022. aasta üldjoontes neutraalsele eelarvepoliitikale (−0,1 % SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma kaalutusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) peaks andma 2023. aastal eelarvepoliitikasse pärssiva panuse 1,2 % SKPst. See hõlmab energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavatele leibkondadele ja ettevõtetele suunatud toetusmeetmete kulude vähenemist 0,1 % SKPst. Samuti hõlmab see Ukraina põgenikele ajutise kaitse pakkumise kulude vähenemist (0,1 % SKPst). Kokkuvõttes on riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude prognoositud kasv nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitusel kooskõlas. Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatavate kulude maht on prognoosi kohaselt 2023. aastal 1,6 % SKPst, samas kui riiklikult rahastatavad investeeringud annavad prognoosi kohaselt eelarvepoliitikasse pärssiva panuse 0,5 protsendipunkti¹³. Seega kavatakse Tšehhi rahastada täiendavaid investeeringuid rahastust ja muudest liidu vahenditest ning ei säilita prognoosi kohaselt riiklikult rahastatavaid investeeringuid. Tšehhi kavatakse rahastada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, näiteks üldkasutatavate hoonete energiatõhususe parandamine või investeeringud raudteesse või digiteenustesse, mida osaliselt rahastatakse rahastust ja muudest liidu vahenditest.

¹² Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on Tšehhi keskpika perioodi nominaalne potentsiaalne SKP kasv, mida kasutatakse eelarvepoliitika mõõtmiseks (kümne aasta keskmine), hinnanguliselt 13,3 %.

¹³ Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud peaksid andma pärssiva panuse 0,1 protsendipunkti SKPst.

- (22) 2023. aasta lähenemisprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk 2024. aastal vähenema 2,9 %-le SKPst. Eelarvepuudujäägi vähenemine 2024. aastal tuleneb peamiselt energiatoetusmeetmete järkjärgulisest kaotamisest, mille tulemuseks on väiksemad toetused, ja sotsiaalmaksete aeglasemast kasvust võrreldes nominaalse SKP kasvuga. Vastavalt 2023. aasta lähenemisprogrammile prognoositakse, et valitsemissektori võla suhe SKPsse suureneb 2024. aasta lõpuks 44,0 %ni. Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal hinnatakse komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk moodustab 2024. aastal 3,0 % SKPst. See on üldjoontes kooskõlas 2023. aasta lähenemisprogrammis prognoositud eelarvepuudujäägiga. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse 2024. aasta lõpus madalam (43,1 %).
- (23) 2023. aasta lähenemisprogrammis nähakse ette enamiku energiatoetusmeetmete järkjärguline kaotamine 2024. aastal. Praegu eeldab komisjon, et energiatoetusmeetmete netokulu on 2024. aastal 0,0 % SKPst, võrreldes 1,3 %ga SKPst 2023. aastal. Need hinnangud sõltuvad eeldusest, et energiahinnad ei tõuse uuesti.

- (24) Määrusega (EÜ) nr 1466/97 on seatud struktuurse eelarvepositsiooni iga-aastase parandamise sihtmärgiks 0,5 % SKPst,¹⁴ et liikuda keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas. Võttes arvesse riigi rahanduse jätkusuutlikkuse kaalutlusi ja vajadust vähendada eelarvepuudujääki allapoole aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst, oleks komisjoni hinnangul asjakohane parandada struktuurset eelarvepositsiooni 2024. aastal vähemalt 0,5 % SKPst. Sellise paranemise tagamiseks ning kooskõlas komisjoni meetodikaga ei tohiks riiklikult rahastatavate esmaste netokulude¹⁵ kasv 2024. aastal ületada 6,0 %, nagu on kajastatud käesolevas soovitusel. See aitab vähendada ka alusinflatsiooni, mis on liidu keskmisest tunduvalt kiirem ja võib püsimise korral pärssida konkurentsivõimet. Samal ajal tuleks ülejäänud energiatoetusmeetmed (komisjoni praeguse hinnangu kohaselt 1,3 % SKPst 2023. aastal) sõltuvalt energiaturu suundumustest järkjärgult kaotada, alustades kõige vähem suunatud meetmetest, ning sellest tulenevat kokkuvõidu tuleks kasutada valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Komisjoni hinnangute kohaselt oleks selle tulemuseks esmaste netokulude kasv alla 2024. aastaks soovitatud maksimaalse kasvumäära.
- (25) Eeldades, et poliitikat ei muudeta, prognoositakse komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis, et riiklikult rahastatavad esmased netokulud kasvavad 2024. aastal 3,0 %, mis on soovitatud kasvumäärast vähem.
- (26) 2023. aasta lähenemisprogrammi kohaselt peaksid valitsemissektori investeeringud vähenema 4,9 %-lt SKPst 2023. aastal 4,4 %-le SKPst 2024. aastal. Investeeringute vähenemine kajastab riiklikult rahastatavate investeeringute ja selliste liidu rahastatavate investeeringute vähenemist, mis on pärit mujalt kui rahastust.

¹⁴ Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikkel 5 nõuab ka kohandamist rohkem kui 0,5 % SKPst liikmesriikide puhul, kelle valitsemissektori võlg ületab 60 % SKPst või kelle võla jätkusuutlikkusega seotud riskid on suuremad.

¹⁵ Esmased netokulud on riiklikult rahastatavad kulud ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta ning need ei hõlma intressikuludid ega tsüklilisi töötuskulusid.

- (27) 2023. aasta lähenemisprogrammis on esitatud keskpika perioodi eelarvekava aastani 2026. 2023. aasta lähenemisprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk järkjärgult vähenema 2,4 %-le SKPst 2025. aastal ja 2,2 %-le SKPst 2026. aastal. Seega on kavandatud valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähenemine alla 3 % SKPst 2024. aastal. 2023. aasta lähenemisprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse suurenema 44,0 %-lt SKPst 2024. aasta lõpus 45,0 %-le SKPst 2026. aasta lõpus.
- (28) Tšehhi seisab keskmises ja pikas perspektiivis silmitsi riigi rahanduse jätkusuutlikkusega seotud riskidega. Rida viimase kolme aasta jooksul võetud püsiva mõjuga eelarvemeetmeid, sealhulgas füüsilise isiku tulumaksu baasi vähendamine ja mitu sotsiaalkindlustuskulude indekseerimist üle seadusega kehtestatud miinimummäära, on halvendanud struktuurset eelarvepositsiooni. Riigi rahanduse jätkusuutlikkusele avaldab keskpikas ja pikas perspektiivis täiendavat survet elanikkonna vananemisega seotud kulude kasv. Vanadussõltuvusmäära prognoositud kahekordistumine¹⁶ ja vanaduspensioniea ülempiiri kehtestamine pärast 2030. aastat peaksid suurendama pensionikulusid 8,8 %-lt SKPst 2030. aastal 11,4 %-le SKPst 2050. aastal. Lisaks prognoositakse, et avaliku sektori kulutused tervishoiule ja pikaajalisele hooldusele kasvavad rahvastiku vananemise tõttu 2070. aastaks vastavalt 0,9 protsendipunkti ja 1,7 protsendipunkti. Võimalikud meetmed riigi rahanduse jätkusuutlikkuse parandamiseks pikas perspektiivis hõlmavad vanaduspensioniea tõstmist kooskõlas oodatava eluea pikenemisega, eakamate inimeste tööturul osalemise määrade kasvu stimuleerimist, ennetähtaegselt pensionile jäämise piiramist, pensionide indekseerimise määrade korrigeerimist ning tööjõupakkumise suurendamist, et tagada pensionisüsteemile suurem tulu.

¹⁶ Vastavalt komisjoni poolt 2021. aasta mais avaldatud 2021. aasta rahvastiku vananemise aruandele.

- (29) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Tšehhi taaste- ja vastupidavuskava rakendamine käib, kuid esineb mõningane viivituste oht. Tšehhi esitas ühe maksetaotluse, mis vastab taaste- ja vastupidavuskava 37 eesmärgile ja sihile ning mille alusel maksti välja kokku ligikaudu 928 miljonit eurot. Kava õigeaegse rakendamise tagamiseks on vaja veelgi parandada haldussuutlikkust ning seada olulisemad reformid ja investeeringud tähtsuse järjekorda. Kava ja selle *addendum*'id vaadatakse eeldatavasti läbi 2023. aastal, et hõlmata uus REPowerEU peatükk ja võtta arvesse tagastamatu toetuse suurenemist. Tšehhi teatas 30. märtsil 2023 vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 14 lõikele 6 oma kavatsusest taotleda rahastust kuni 11 miljardit eurot täiendavat laenuetust. Uue REPowerEU peatüki kiire lisamine taaste- ja vastupidavuskavasse võimaldab rahastada täiendavaid reforme ja investeeringuid, et toetada Tšehhi strateegilisi eesmärke energia ja rohepöörde vallas. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite ja muude asjaomaste sidusrühmade süstemaatiline ja tulemuslik kaasamine on jätkuvalt oluline taaste- ja vastupidavuskava ning üldise majandus- ja tööhõivepoliitika edukaks rakendamiseks, et tagada laialdane isevastutus üldise poliitilise tegevuskava eest.
- (30) Komisjon kiitis 2022. aastal heaks kõik Tšehhi ühtekuuluvuspoliitika programmidokumentid. Ühtekuuluvuspoliitika programmide kiire rakendamine vastastikusel täiendavuses ja koostöös taaste- ja vastupidavuskavaga, sealhulgas REPowerEU peatükiga, on esmatähtis, et viia Tšehhis ellu rohe- ja digipöörde, suurendada majanduslikku ja sotsiaalset vastupidavust ning tagada tasakaalustatud territoriaalne areng.
- (31) Lisaks taaste- ja vastupidavuskavas ning ühtekuuluvuspoliitika programmides käsitletud majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele seisab Tšehhi silmitsi mitmete muude probleemidega, mis on seotud eluruumide, energiapolitiitika ja rohepöördega.

(32) Eluruumide taskukohasuse tase, mis on regiooniti väga erinev, on Tšehhis olnud viimasel viiel aastal üks liidu madalamaid. Kiirelt kasvavad eluasemehinnad on kinnisvara ostmise keskmise sissetulekuga rühmade jaoks keerukaks muutnud. See on omakorda suurendanud nõudlust üürikinnisvara järele ja muutnud ka selle vähem taskukohaseks. Lisaks ei suuda sotsiaaleluruumide ebapiisav hulk katta väikese sissetulekuga ja haavatavate leibkondade täit nõudlust (see moodustas 2020. aastal eluruumide üldkogumist 0,4 %, samal ajal kui liidu keskmine on 7–8 %¹⁷) ning olemasolevaid eluasemetoetusi kasutatakse liialt vähe, mis on osaliselt tingitud halduskoormusest, häbimärgistamisest ja vähesest teadlikkusest. Seetõttu on eluruumivajadusega perede arv viimastel aastatel kasvanud, tekitades täiendavaid kulusid avaliku sektori eelarvele ja tervishoiusüsteemile. COVID-19 pandeemia ja Ukrainas sõja eest põgenevate inimeste sissevool on neid olemasolevaid probleeme veelgi süvendanud. Ühtekuuluvuspoliitika rahastamine on jätkuvalt oluline allikas sotsiaaleluruumidesse tehtavate investeeringute katsetamiseks ja rahastamiseks ning aitab suurendada sotsiaalkaitset ja sotsiaalset kaasatust. Selleks et olukord märkimisväärselt paraneks, on siiski vaja muid rahastamisallikaid. Tšehhil puuduvad sotsiaalelurume käsitlevad õigusaktid ja terviklik raamistik, ning see raskendab killustatud eluasemepoliitika koordineerimist ning riiklike ja piirkondlike asutuste kohustuste kindlaksmääramist. Stabiilne ja jätkusuutlik rahastamine riiklikest allikatest koos üüri- või ühistueluruumide puhul antavate soodustustega aitaks suurendada taskukohaste eluruumide pakkumist ning aitaks neid jõupingutusi järjepidevamaks ja ulatuslikumaks muuta. Tõhus koordineerimine võimaldaks suurel määral edendada eluruumide pakkumist, olemasolevate elamuüksuste rekonstrueerimist ja renoveerimist ning vabade eluruumide kasutuselevõttu.

¹⁷ Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) taskukohaste eluruumide andmebaas, <http://oe.cd/ahd>.

- (33) Pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse on Tšehhi mitmekesistanud gaasitarneid, et vähendada oma suurt sõltuvust Venemaalt pärit fossiilkütuste impordist. Näiteks on Tšehhi loobunud täielikust sõltuvusest Venemaalt pärit gaasitarnetest, asendades need peamiselt Norrast pärit mitmekesistatud gaasitarnetega ja veeldatud maagaasi impordiga. Samas ei ole fossiilkütuste tarbimine riigis vähenenud, mistõttu on olemas suur tarnehäirete ja hinnatõusu oht, millel on leibkondadele ja tööstusele märkimisväärne negatiivne mõju. 2022. aasta augustist kuni 2023. aasta märtsini vähenes Tšehhi maagaasi tarbimine võrreldes eelneva viie aasta sama perioodi keskmise gaasitarbimisega 17 %, st rohkem, kui oli seatud eesmärgiks (15 %). Tšehhi võiks jätkata jõupingutusi gaasinõudluse ajutiseks vähendamiseks kuni 31. märtsini 2024, vastavalt nõukogu määrusele (EL) 2022/1369¹⁸.
- (34) Taastuvenergia kasutuselevõttu Tšehhis on peamiselt takistanud regulatiivsed piirangud, loamenetlused ja jaotusvõrgu piiratud võimsus. Tšehhi on teinud edusamme mitme regulatiivse probleemi lahendamisel, nagu elektritootmise suhtes kehtestatud litsentsimisnõude ja väiksemate fotogalvaaniliste seadmete (kuni 50 kWp) suhtes kehtestatud ehitusloa nõude kaotamine, samuti regulatiivsed muudatused, mis muudavad seadmete paigaldamise lihtsamaks. Siiski tuleks veelgi pingutada, et suurendada energiakogukondade ja oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbijate mõjuvõimu, võtta kasutusele taastuvenergia ühtne kontaktpunkt ning taastuvenergia eelisarendusalad, et hoogustada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ja edendada võrgu laiendamist, energiasüsteemi paindlikkust (nt tarbimiskaja või salvestamine), väikeste süsteemide paigaldamist ning nutiarvestite kasutuselevõttu. Võrkudega seotud regulatiivsete reformide käigus tuleks investeerida võrguvõimsuse suurendamisse, paindlikkuse stimuleerimisse ja taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu. Lisaks on Tšehhil tugev tööstuslik potentsiaal nullnetotehnoloogiate tootmiseks ning ta võiks suurendada investeeringuid kliimasõbralike lahenduste ja CO₂ heite vähendamise lahenduste arendamisse ja laiendamisse, et saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus.

¹⁸ Nõukogu 5. augusti 2022. aasta määrus (EL) 2022/1369, mis käsitleb gaasinõudluse vähendamise koordineeritud meetmeid (ELT L 206, 8.8.2022, lk 1).

- (35) Energiahindade tõus, mis tuleneb Venemaa Ukraina-vastasest agressioonisõjast, on toonud esile vajaduse parandada Tšehhi hoonete energiatõhusust ja võidelda energiaostuvõimetusega. Sellega seoses on Tšehhi käivitanud eluhoonete renoveerimisprogramme ning toetanud eakaid inimesi ja väikese sissetulekuga leibkondi. Siiski on energiatõhususe parandamiseks vaja rohkem pingutada, muutes selle kättesaadavamaks. Selleks tuleks lihtsustada haldusjuurdepääsu toetustele nii leibkondade kui ka tööstussektori jaoks, sealhulgas täiustades avaliku sektori asutuste suutlikkust ja oskusi. Samuti on vaja korraldada teavituskampaaniaid ja pakkuda üleriigilisi sihtotstarbelisi nõustamisteenuseid, et suurendada elanikkonna teadlikkust energiatarbimise vähendamisega seotud vajadustest ja eelistest ning aidata üksikisikutel ja tööstussektoril toetustele hõlpsasti juurde pääseda. Lisaks peab Tšehhi kiirendama ümberõpet ja oskuste täiendamist selliste töötajate puhul, kellel praegu puuduvad hoonete renoveerimiseks vajalikud oskused.
- (36) Lisaks on Tšehhi sõltuvust fossiilkütustest võimalik vähendada, minnes üle heiteta raudteele ja muudele heiteta liikuvuse vormidele. Heiteta sõidukite ja tulevikku suunatud suure läbilaskevõimega laadimis- ning tankimistaristu kasutuselevõtt on siiski jäänud tagasihoidlikuks. Regulaatiivsest küljest peaks keskkonnahoidliku liikuvuse riikliku tegevuskava läbivaatamine ja sellega seotud regulaatiivsed muudatused looma soodsad tingimused, et minna üle heiteta liikuvusele ja kõrvaldada sellega seotud takistused.

- (37) Tööjõu ja oskuste nappus rohepöörde jaoks olulistest sektorites ja kutsealadel, sealhulgas nullnetotehnoloogiate tootmine, kasutuselevõtt ja hooldamine, tekitab probleeme üleminekul nullnetomajandusele. Kvaliteetsed haridus- ja koolitussüsteemid, mis vastavad tööturu muutuvatele vajadustele, ning sihipärased täiend- ja ümberõppe meetmed on esmatähtsad, et vähendada oskuste nappust ning edendada töötajate kaasamist ja tööjõu ümberpaigutamist. Kasutamata tööjõupakkumise rakendamiseks peavad kõnealused meetmed olema kättesaadavad eelkõige rohepöördest enim mõjutatud üksikisikutele ning sektorites ja piirkondades. 2022. aastal teatati Tšehhis tööjõunappusest seitsme ameti puhul, mis nõuavad rohepöördeks erioskusi (nt torulukksepad, torupaigaldajad, elektrikud ja elektriseadmete mehaanikud)¹⁹.
- (38) Võttes arvesse komisjoni hinnangut, on nõukogu 2023. aasta lähenemisprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamuse²⁰ kajastub esitatud soovitus 1,

¹⁹ Põhineb Euroopa Tööjõuameti poolt koostatud Euroopa tööturuasutuste võrgustiku (EURES) 2022. aasta aruandel tööjõupuuduse ja liigse tööjõu kohta, st EURESe riiklike koordineerimisbüroode esitatud andmetel. Oskuste ja teadmistega seotud nõuded põhinevad oskuste, kompetentside, kvalifikatsioonide ja ametite Euroopa klassifikaatori (ESCO) kohasel rohepöörde jaoks vajalike oskuste taksonoomial. Näidete analüüsimisel on aluseks võetud ESCOs loetletud rohepöörde jaoks vajalike oskuste osakaal igas asjaomases sektoris. Andmed ei ole riikide kaupa võrreldavad ja hõlmavad väga erinevaid sektoreid.

²⁰ Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 9 lõikele 2.

SOOVITAB Tšehhil võtta 2023. ja 2024. aastal järgmisi meetmeid.

1. Võimalikult kiiresti 2023. ja 2024. aastal kaotada kehtivad erakorralised energiatoetusmeetmed ja kasutada sellest tulenevat kokkuhoidu valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Kui energiahindade uue tõusu tõttu on vaja uusi või jätkuvaid toetusmeetmeid, tagada, et sellised toetusmeetmed on suunatud haavatavate leibkondade ja ettevõtete kaitsmisele, on eelarve seisukohast vastuvõetava maksumusega ning säilitavad stiimulid energiasäästuks.

Tagada konservatiivne eelarvepoliitika, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate esmaste netokulude nominaalset kasvu 2024. aastal kuni 6,0 %²¹.

Säilitada riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud ning tagada rahastust antavate toetuste ja muude liidu vahendite tulemuslik kasutuselevõtt, eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks.

Jätkata pärast 2024. aastat keskpika perioodi eelarvestrateegia rakendamist, mis hõlmab järkjärgulist ja kestlikku konsolideerimist koos investeeringute ja reformidega, mis soodustavad hoogsamat kestlikku majanduskasvu, et saavutada keskpikas perspektiivis usaldusväärne eelarvepositsioon.

Võtta meetmeid, et tagada riigi rahanduse pikaajaline jätkusuutlikkus, sh pensionisüsteemi jätkusuutlikkus.

2. Kiirendada taaste- ja vastupidavuskava rakendamist, tagades muu hulgas piisava haldussuutlikkuse, ning viia kiiresti lõpule *addendum*'i, sealhulgas REPowerEU peatüki koostamine, et alustada kiiresti selle rakendamist. Jätkata ühtekuuluvuspoliitika programmide kiiret rakendamist täielikus vastastikus täiendavuses ja koostoimes taaste- ja vastupidavuskavaga.
3. Suurendada sotsiaaleluruumide ja taskukohaste eluruumide pakkumist, sealhulgas võttes vastu konkreetse õigusraamistiku, parandades erinevate avaliku sektori asutuste vahelist koostööd ning stimuleerides uute elamuüksuste ehitamist ja olemasolevate renoveerimist.

²¹ See vastab hinnangute kohaselt 2024. aastal struktuurse eelarvepositsiooni iga-aastasele parandamisele vähemalt 0,5 % SKPst, nagu on kirjeldatud põhjenduses 24.

4. Vähendada sõltuvust fossiilkütustest. Suurendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, tehes täiendavaid investeeringuid elektrivõrkudesse ja taastuvenergia tootmisvõimsuse otsesesse kasutuselevõttu. Ühtlustada taastuvate energiaallikatega seotud lubade andmise menetlusi ja kohandada täiendavate reformide abil võrku, et võimaldada taastuvate energiaallikate juurdepääsu, kaotada väikesemahuliste taastuvate energiaallikate suhtes kohaldatavad piirangud ja luua ühtne kontaktpunkt, suurendada võrgu paindlikkust ning luua soodsad tingimused energiakogukondadele. Suurendada kaugküttesüsteemide ja hoonete energiatõhusust põhjaliku renoveerimise ja taastuvate soojusallikate kasutuselevõtu stimuleerimise kaudu, lihtsustades haldusjuurdepääsu toetustele nii leibkondade kui ka tööstussektori jaoks ning suurendades avaliku sektori asutuste suutlikkust ja täiustades nende oskusi. Edendada heiteta sõidukite kasutuselevõttu ning suurendada suure läbilaskevõimega laadimis- ja tankimistaristu kättesaadavust uute reformide kaudu, et luua soodsad tingimused sõidukite ja taristu kasutuselevõtuks ning kõrvaldada olemasolevad tõkked. Suurendada poliitilisi jõupingutusi rohepöördeks vajalike oskuste ja pädevuste pakkumiseks ja omandamiseks.

Brüssel,

Nõukogu nimel

eesistuja